

1868-02-04

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:
Industriel arkæologi,
bryggeriindretning,
bryggeriteknologi

DOKUMENTINDHOLD

J. C. Jacobsen skriver et 12 sider langt brev om bl.a. bryggeriforhold i Pesth og gæring i Schwechat.

TRANSSKRIFTION

Tirsdag Aften d 4 Febr

Kjære Carl!

Det glædede mig meget af det Brev, din Moder modtog i Forgaars, at see at Du i rette Tid havde modtaget det Creditiv paa Wien, som jeg havde sendt Dig.- Det var en overraskende Efterretning, at Bryggeriet ved Pesth ikke var et Dampbryggerie. Jeg havde ret glædet mig til at faae nærmere Efterretning om dets Indretning og Drift, for at kunne sammenligne det med mit, der jo først i denne Vinter er blevet et fuldstændigt Dampbryggerie; thi ifjor var kun den ene Kjedel indrettet til Dampkogning, hvori alle Mæskekogningerne foregik, men Kogningen af Humleurten kun tildeels, nemlig i Begyndelsen og Slutningen af Saisonen, hvor der kun Brygges 2 Gange i Døgnet. Derimod blev Urten i den største Deel af Vinteren, hvor der brygges 4 Gange i Døgnet, kogt i den anden Kjedel over aaben Ild og jeg

har saaledes endnu ikke nogen fuldstændig Erfaring om det dampkogte Øls Holdbarhed i Slutningen af Sommermaanederne. Jeg stoler imidlertid trygt paa, at de theoretiske Grunde, som tale for Dampkogningens Anvendelighed, ogsaa til Lagerøl, vil holde Stik i Praxis. Selv om man andetsteds har faaet mindre heldige Resultater, vil dette ikke forskrække mig, da Maltningen og Tørringen hos dem kan have Andeel deri. Dertil kommer, at Ingen, uden jeg, har damptæt lukkede Kjedler, hvori Urten koges ved 1 à 2 Punds Tryk, altsaa ved en Temperatur af lidt over Kogepunctet.

Urtens Klaring ved Kogningen, saavel som dens Klarhed paa Svalebakkerne og Bundfaldets Fasthed paa disse ere ogsaa ganske uforandrede, hvad enten der er kogt ved Damp eller aaben Ild. Om Gjæringens Gang og Attenuationen gjælder det Samme. Dersom Du faaer Leilighed til at tale med Sedlmayr derom, maa Du fortælle

ham dette og meddele mig, hvad han siger derom.- Det har glædet mig meget, at han har taget saa venligt imod Dig og at Du har saa

god Udsigt til hos ham at kunne fuldstændiggjøre det Cursus, som blev afbrudt paa Halvveien i Schwechat.- Denne Afbrydelse var jeg slet ikke glad ved, da det er af Vigtighed at kunne følge en Fabrikation, som vor, fra Begyndelsen til Enden paa eet Sted. Det har imidlertid haft en ikke ringe Indflydelse paa min Mening om dette Punct, at jeg, til min Overraskelse seer af dit Brev fra Pesth, at Gjæringen i Schwechat har været ført saa forunderligt, ja ubegribeligt planløst. Naar Du ikke havde haft saa fortrinlig Leilighed til at observere Alt nøie, maatte jeg troe at din Skildring af Gjæringstemperaturens Forskjellighed beroede paa en Misforstaaelse.- Er det muligt at man hos Dreher er saa skjødesløs, at lade Urten nedsvale saa høist forskjelligt ? Nogen fornuftig Grund dertil kan jeg ikke tænke mig.

Jeg er efter denne Meddelelse endnu mere end tidligere begjærlig efter at modtage din fuldstændige Rapport over de enkelte Gjæringers daglige Gang i Schwechat med Angivelse af Varmegrader og Attenuation, Klaringen i Prøveglassene og Gjærens Beskaffenhed.- Hos mig har Erfaring atter og atter vist, at ethvert Spring i Gjæringstemperaturen medfører Uregelmæssigheder ogsaa i de følgende Gjæringer og jeg holder derfor med stor Strenghed over den størst mulige Stadighed i Gjæringens Gang.- Jeg tvivler ikke paa, at Du ogsaa hos Sedlmayr vil finde en saadan Stadighed navnlig i Sommerøllets Gjæring, hvilken jeg vil bede Dig at observere meget omhyggeligt. Hos mig bliver Attenuationen observeret og noteret for hver Dag (Morgen) og Temperaturen 2 Gange daglig, samt senere i Lagerfadene i Kjeldereren hver 8de eller 14de Dag.

II

Det er vanskeligt for mig, at give Dig noget Raad med Hensyn til den Post, Du taler om, deels fordi jeg ikke nøie veed hvor solide dine Kundskaber og hvor klart dit Overblik er over alle de forskjellige Dele af Bryggeriet og ei heller veed hvor moden Du er til at styre en heel Bedrift og til at lede og ordne Folkenes Virksomhed og Arbeidets Gang, samt Bogføring osv, deels har jeg nogen Betænkelighed ved at give dig Raad paa en Tid, da Du bag ethvert Raad fra mig ikke søger efter mine Grunde men kun bilder Dig ind at see en Villie. Men da Du udtrykkeligt forlanger det, bør jeg ikke undslaae mig for at sige Dig min Mening, forsaavidt jeg troer at kunne have en nogenlunde begrundet Mening. Jeg vil da

begynde med at sige at det, der mest har glædet mig i dine senere Breve, var den Udtalelse, da Du skulle forlade Schwechat, at Du dér for

første Gang følte, at Du langt fra var færdig og at Du endnu havde meget at lære, thi dette vidnede netop om, at Du var paa den rette Vei til at lære Noget tilgavn.- Jo dybere Ens Indsigt bliver, desto klarere seer man hvad man mangler. Men nu, i det Øieblik da Du har indseet Hvad og Hvor meget Du mangler, at afbryde dit Studium og begynde med bevidste Mangler at bestyre et heelt Bryggeri, det vilde jeg visselig i dit Sted ikke gjøre, navnlig ikke under saa vanskelige Forhold, som de hvorunder et Bryggeri af lagerøl i Pariser Klima med en kostbar og sparsom Iisforsyning er stillet. En ganske Anden Sag vilde det have været, dersom der var Tale om en subaltern Post under en dygtig Bestyrer, af hvem Du kunde lære, hvad Du endnu mangler og altsaa i en Stilling, hvori Du ikke paatog Dig mere, end Du har Bevidsthed om, at Du kan magte og hvori Du kunde tilegne Dig - efterhaanden- hvad der kræves til selv at styre det Større og det Hele.

Det Raad, Du forlanger af mig, kan derfor ikke gaae ud paa Andet, end at benytte den gunstige Leilighed, Du nu har hos Sedlmayr til at lære saameget som muligt, ved at tage practisk Deel i Arbejderne og fortrinsviis at beskæftige dig med at iagttage de Phænomener som Du føler, at Du har mindst Indblik i og at fortsætte dette Studium lige til Enden af Saisonen.- Den Sammenligning mellem München og Wien, som Du derved vil faae Leilighed til, vil give dig Meget at tænke over, hvilket jeg troer Du trænger til.- Det synes nemlig at fremgaae af dine - iøvrigt flittige - Betragtninger, f. Ex over Køllerne i Schwechat, at Du ikke ret har udviklet Evnen til at anvende de Kundskaber - in casu i Physiken - hvoraf Du maa være i Besiddelse.- Da Du ligeledes vil faae rig Leilighed til at tæke over Meget og til at anvende det Lærte i Reflexioner over Forskjellighederne ved at gjøre den omtalte Reise med Hatt til Bochum, osv, troer jeg ikke at Du bør lade denne Leilighed gaae fra Dig. Den vender, som Du selv siger, ikke let tilbage under saa

gunstige Betingelser.- Alt dette synes Du jo ogsaa selv at indsee og naar Du alligevel føler Tilbøielighed til at opgive disse Fordele, er det, som Du siger, dreven af Trangen til en selvstændig Stilling

ligeoverfor mig (hvormed Du atter tænker paa en "Villie" og ikke paa min Indsigt i og Omsorg for dit sande Bedste). Men hvorledes Du end betragter mit Forhold saa synes det dog klart, at en tidligere eller sildigere Indtræden i en tjenende Stilling ikke kan have nogen Indflydelse paa det Tidspunct, da Du kan komme i en virkelig selvstændig Stilling lige overfor mig, thi, ligesom jeg af pecuniære Grunde ikke kan hjælpe dig i Vei før om 2 Aar, saaledes anseer jeg det heller ikke tjenligt for Dig, ja ikke forsvarligt, om jeg vilde gjøre det tidligere og jeg kan neppe troe, at Du selv ved moden Overveielse vil finde Dig moden til at begynde en selvstændig, borgerlig Virksomhed, før Du har naaet de 28 Aar og brugt Mellemtiden med stor Iver.

III

At der ikke er den mindste Udsigt til, at der i den nærmeste Fremtid vil blive Brug for flere bayerske Bryggerier herhjemme, har jeg jo sagt Dig og det følger deraf, at Du nærmest maa tænke paa at bryde din Bane i Retning af forædlet overgjæret Øl, for hvilket det engelske pale Ale er den fortrinligste Type.- Det er saaledes min Overbevisning, at Du, efter at have erhvervet Dig den almindelige Indsigt i Bryggeriets Theori og Praxis, - fremfor Alt bør beskjæftige dig med din fremtidige Specialitet og at Du derfor, saasnart Du er færdig i Tydskland, gaaer til England, hvor Du vistnok snart vil føle, at 2 Aars Studium og Øvelse ikke er formeget.- Saavidt jeg kjender til de engelske Forhold, vil Du ogsaa der, lettere end andetsteds, kunne faa en Post efter i nogen Tid at have arbeidet som Volonteur. Det er i denne Form

at de unge Mænds Uddannelse i Reglen gaaer for sig i dette Land og det er jo heldigt, at denne Form stemmer godt med din Tilbøielighed.- Om jeg kan komme til England i Sommer og reise med Dig, veed jeg endnu ikke med Vished, da jeg haver ikke Lidet at gjøre herhjemme. Ogsaa er jeg i Tvivl om det vilde være gavnligt at vi mødes, saalænge Du ikke er kommen saavidt, at Du kan indsee, at jeg kun handler i din sande Interesse, eller at Du idetmindste kan troe paa Muligheden af, at jeg seer klarere end Du og saaledes uden Modvillie følge mine Raad.- Men selvom jeg ikke skulde kunne komme til England og introducere Dig - hvad jeg ikke vil opgive Tanken om - saa kan jeg dog skaffe Dig saamange Anbefalinger og Introductioner dels fra den fortræffelige, mig hengivne, gamle Aird og Cochrane dels fra de

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Mænd der have de betydeligste Forbindelser i England,

at jeg tør stole paa, at Du ogsaa i dette Land vil være gunstigere stillet end nogen anden Dansk let vilde være.-Mit Raad er derfor, ligesom tidligere, at Du bereder Dig paa at reise til England saasnart du er færdig i Tydskland.-

Jeg er i nogen Forlegenhed i Anledning af en Anmodning, som jeg nylig har faaet fra Bourgeois om at give ham en Caution til en Banquier i Paris paa 5-6000 francs for at han kan discontere de Vexler han modtager for sine industrielle Leverancer. Men en Caution er = et Laan og et Laan er i Regelen = en Gave og fortiden tør jeg ikke være saa rundhaandet.

For et Aar siden havde jeg neppe betænkt mig. Paa den anden Side vilde jeg gjerne hjælpe den stakkels Mand paa Gled og jeg troer derfor at jeg maa gaae en Middelvei

Hermed maa jeg slutte for denne Gang.

Lev vel!

Din Jacobsen

1868

4/2

C.M.

Kjære Carl!

Cimbrug Alfter d 4 Febr.

Det glæded mig meget af det Brev, din
Moder modtog i Torgaard, at hun at din
søster Eids Lænde modtog det Brev som
Wien som jeg Lænde sendt dig... Det var
en ~~en~~ Lænde afbrudning, at Lænderne
med Peter ikke var et Samfund. Jeg
Lænde det glæded mig til at se en
afbrudning om det Lænderne og drift,
for at kunne sammensluttes det med mig,
der jo først i denne Winter er blevet
et fuldstændigt Samfund; thi ifjor
var den den nye Tidel indvundet til
Lænderne, som alle Møderne
først, men Lænderne af Fælleskab
den Tid, nemlig: Lænderne og Lænderne
af Lænderne, som det den Lænderne
2 Gang: Lænderne. Dermed blev det
i den første Del af Winteren, som det
Lænderne 4 Gang: Lænderne, Lænderne: den
anden Tidel med alle Lænderne og jeg

Jeg skalde endnu ikke nogen fuldstændig
Læseing om det davy sagte Skib Jættas.
Jeg i Slutningen af Sammenkomsten.
Jeg skalde iindskat sigte paa, at
de Høiesterne Gænde, som skalde for davy,
Læseingens Anvendelighed, og for det Høiester,
nille Jætte Skib i Pragid. Skalde man
andstede for fast mindre Jætte Skib,
nille dette ikke forstælle mig, da Mathiesens
og Cæmingsen for den den som Andre
deri. Dette Sammen, at Læse, uden jeg,
for davytal littede Skibet. Jætte Høiester
Læse mit 1 i 2 punde Skib, althaa mit
en Cæmingsens af lidt ande Læseing.
Høiester Skibet mit Læseing, saarstam
den Skibet paa Skibet Høiester og Læse,
faldede Skibet paa dette ande og for gaude
isaraandte, Jætte ande der er Læse mit
davy alles aaben Skib. Om Gjæmingsen
Gang og Althaaandem gjældes det Sammen.
Jætte den Jætte Læseing det at littede
mit Skibet den, man den forstælle

Jeg vilde og meddele mig, hvad jeg siger
derom. - Det var glædet mig meget, at
jeg var taget saa muligt iind til dig og at
du var saa god, hvilket du var saa at sige
fjeldstændig, som det var, som blev afbrudt
paa Jalovisen: Schvechat. - Derom Afkjærlighed
naar jeg stod i den glæde med, da det var af sig
ligesom at kunne følge en Lakonikeren, som
naar, for begyndelsen til fæden paa et Sted.
Det var iindstændig samt en i den nye Læge.
Hvis paa min Mening om alle Stænder, at
jeg, til min Omvæltelse fæd af det Læse
for Pesten; at Gjæring: Schvechat jeg
naar fæd saa forvædneligt, ja i begribeligt
glædeligt. Naar du i den Læge samt paa fæd,
dertil Lægefæd til at abnorme alle mine,
naar jeg saa at den Kildring af Gjæring
+ Encypraturerne Lægefæd beræde paa
en Misfærdighed. - for det muligt at man
for Prophet var paa Sjædeligt, at Læge Stænder
medmæle paa fæd fæd fæd? Naar fæd fæd
fæd beræde Læge fæd fæd.

Jeg er efter denne No. Delte endnu mere
and lidelig begjærlig efter at modtage
din f. d. No. 10. Læggende om. De
næste Gjæringens daglige Gang med
Aegindelen af Næringsgraden og Alkaliniteten,
Kloridene i Jernsulfatene og Gjæringens
Koefficient. - Jeg vil for forsøget alligevel
og alligevel, at skære Gjæring i Gjæringens
Læggende med den Koefficient som
offen i de følgende Gjæringens og jeg
faldes derfor med den Koefficient som
den første mindelige Koefficient i Gjæringens
Gang. - Jeg tænker ikke paa, at du offen
for Sedlmayr vil finde en anden Koefficient
nemlig i Sammenhæng med Gjæring, hvilken
jeg vil bede dig at afskaffe mig meget omhyggelig.
Jeg vil blinde Alkaliniteten af for
næst og endelig for den dag (Morgen) og
Temperaturen i Gangen daglig, samt for den
i Læggende i Jernsulfatens f. d. No. 10. eller 14.
dag.

II ^{4/2} 68
C.M.
Det er mærkeligt for mig, at gemt dig noget
skad med Julegaver til din Fader, da taler
om, det skete jeg ikke uvidende med Jule
salene den Tidskræfter og Jule Bladet det
Omskiftet er omme alle de forskjellige dele
af Bergegnist og si Jule med Jule maden
du er det at Jule en Jule bedrift og
det at lade og ordne Tolleus Hesthæved
og Arbejdet Gang, samt Besøgning af,
det for mig ugeren betydeligt med at
giver dig skad paa en Tid, da du har
skrevet skad for mig ikke fagret efter min
Gæmde men den betides dig ind at for
en Skille - Men da du indlydeligt for,
laugs det, har jeg ikke undtænk mig for at
sige dig min Mening, forsaavidt jeg tror
at min Jule en ugerens betydeligt
Mening - Jeg vil da begynde med at
sige at det, der med for glæde mig i den
sæson Læse, naar den Skole, da du
skilde Julede Skrevet, at du har for

Jæder Gang faldt, at du lægges nu
færdig og at du ender Jæder meget at
lære, thi det er ender udsag om, at du
nu kan du være thi dit at lære meget
tilgængeligt. - Jo dybere for du vist bliver,
deso større for du God man mangler.
Men nu, i det øjeblik du du for ender
God og for meget du mangler, at afbryde
dit studium og begynde ~~at~~ med benidde
Mangler at begynde at læse begynder, det
vilde jeg mistelig: det det ikke gjærd, navnlig
ikke ender for næstelige Læse, som du
for ender at begynde af Læse i Jæder
Eller end en Læse og for ender dit for ender
at stille. - for ganske anden Gang vider det
Jæder ender, for ender det er End om en for ender
Jæder ender en dybt begynder, af Jæder du ender
Lære, God du ender mangler og altså i en
Næsting, Jæder du ikke for ender dig ender, end du
for benidde om, at du kan mangler og Jæder
du ender tilgængeligt - af ender ender i God du
Lære dit for ender at Jæder det ender og det Jæder.

At duad; du forlanges af mig, den drøftelse
ikke gaar ud paa Gudst, end at kænnde den
gængelige Lidelighed, du mig for sig Sedlmager
tit at lare paanygt paa uueligt, end at lare
gængeligt dret; Arbeidene og forbrønden at
kænndte sig end at indlyde de Høvedene,
paa du selvs, at du for mig Lideligt i og
at forstaa alle Høvedene lige til færdig af
Paisanen. - Den Sammenligning mellem Mændene
og Høvedene, paa du drøftelse mig for Lideligt
tit, mig gængelig sig meget at kænnde anas, pættel
jeg lare du kænnde tit. - Det spænder uueligt
at fornyes af dem - iænndt flidte - kænndt
mig, f. g. anas Lideligt; Skædet, at du
ikke mig for indvillet kænnde tit at kænnde
de Høvedene - in caen; Høvedene - Juuaf du
uue man; kænndt. - Ja du kænndt
mig for mig Lideligt tit at kænnde anas meget
og tit at kænnde det Læde; Høvedene anas.
Lædeligt kænndt end at gængelig den kænndt
Læde end Høved tit Høvedene, anas, kænndt mig, at
at du kænndt lare den Lideligt gaar for mig. den
kænndt, paa du selvs sig, ikke tit kænndt mig for

gæstlige Betænkelse. — Allt det som jeg har
gjort og saa vel som at indse og naar den alligevel
skal tilbringes det at agte sig selv. Saaledes,
at det som den siges, som af enhver det en
fuldstændig Mellem sig selv som jeg (som
den ikke kan se som en "Mellem" og det som
den siges i og omfang som det sandskaber)
Man skal det den end betragte med Løst
som jeg har det selv, at en liden eller
fuldstændig Mellem i en liden Mellem,
ikke kan se som en Mellem som det
Løst, da den kan se i en liden
fuldstændig Mellem sig selv, og,
ligeledes jeg af min egen Grund den kan
ikke siges i den som en Løst, saaledes
at jeg har det selv den siges som sig,
ja ikke som sig, men jeg vilde gerne det
liden og jeg kan se den, at den siges
end som den kan siges til sig selv
det at siges en fuldstændig, kære Mellem
saaledes, som den siges den Løst og
hvert Mellem med sig selv.

III. 4/2 68
C.M.
At det ikke er den mindste Uvigt det,
at det i den nærmeste Samfund vil blive
Krig for flaa kæreste Kongerige Jern-
Hænen, for jeg jo fast sig og det følger
deraf, at du nærmest maa tænke paa
at bryde din Bane i Sletning af forældet
anæggeret, og for hvilket det særlige
pale alle er den forlovede Eger. -
det er faldet mig Ombemidling, at
du, efter at have udforsøgt dig den al-
mindelige Gudstid i Kongeriget Egnen
og Jaeger, - forudsat alle ^{hans} behøvelige
sig med din forældede Specialitet
og at du derfor, påhværet du er færdig
i Egdland, gaaer til Fugland, hvor du
misker på det fald, at det best Måden
og Smalpe ikke er forurettet. - Daasit jeg
hænder til de særlige Tænder, til den øjeblik
der, alle kan end endstede, Linnus faar en
Jord efter i nægen Tid at have arbejdet
paa Malantier. Det er i denne Tid

at de unge Mandt Udtaenelse i Lygten
gaar for sig i alle Land og det er jo
feldigt, at deene Lønn Lønnes godt med
der Tilbæielighed. - Om jeg kan taenke
de Lygten i Lønnes og misa med sig,
naar jeg ender ikke med Misfat, de jeg
faar alle Liddt at gjær forfæmme. Og
er jeg i Coint om det mildt mere ganakst
at ni møder, faarunge der ikke er Lønnes
faarigt, at der kan inder, at jeg Løn faar
i der faar Lønnes, eller at der indvinder
der Løn for Misfat, af, at jeg for
Lønnes end der og faar det end Madviller
falge mine Løn. - Men selv om jeg
alle Løn Løn Lønnes der Lygten og
introducere sig - Jaat jeg alle mit appier
Lønnes om - for der jeg sag fælle der
faarunge Anbefalinge og Lønnes
delt for der fælle, mig Lønnes,
gamle Løn og Lønnes, delt for der Mand
der for de betydte Lønnes i Lygten.

at jeg læs skal gøre, at du agter i det
Land mit navn givstignen tillad mig
anden Gang det mildt navn. —

Mit Land er derfor, ligesom det ligner,
at du hører dig gøre at viise det fælles
sagskab du er færdig i: Eydland. —

Jeg er i mig selv i: Auladung
af en Occidental, som jeg rigtig har faaet
for Bourgeois om at give dem en Læst
til en Canguis i Paris på 5-6000 francs
for at jeg kan dricantom de Væglers Læst
modtager for sin individuelle Læst.
Men en Læst er = et Læst og et
Læst er i Læst = en Gang og færdig
Læst jeg ikke mere for mundsaad. — Læst at
Læst siden Læst jeg uger hestalt mig.
For den anden Side mildt jeg givstignen
den færdige Mand på Glad og jeg Læst
Læst at jeg mere gøre en Middelland

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Jarund maã mig Lilla Jan
Ammen Gay: Len mat!

Alin Jacobsen